

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: az általános érdekű szolgáltatások európai minőségi keretrendszere

(COM(2011) 900 final)

(2012/C 229/18)

Előadó: **Jan SIMONS**

2011. december 20-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az általános érdekű szolgáltatások európai minőségi keretrendszere

COM(2011) 900 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2012. május 10-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. május 23–24-én tartott, 481. plenáris ülésén (a május 23-i ülésnapon) 145 szavazattal 2 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB határozottan sajnálja, hogy a közlemény címe megtévesztő, és többet sejtet, mint amennyit a szöveg nyújt. Azért megtévesztő, mert a „minőségi keretrendszer” kifejezést itt, úgy tűnik, más jelentéssel kell felruháznunk, mint az EUMSZ 14. cikkében és a 26. jegyzőkönyvben szereplő, elismert közös értékek „minőségét”, mely értékekre a közlemény sem önmagában, sem ágazati alapon nem tér ki.

1.2 Az EGSZB elismeri, hogy szükség van ennek a magyarázó feljegyzéseknek a közzétételére az általános érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatban. Amilyen mértékben az európai bizottsági közlemény tartalmaz ilyen magyarázatokat, a későbbiekben kifejthető észrevételek figyelembevétele mellett támogatjuk őket. Az EGSZB továbbá az elmúlt években több ízben is felhívta a figyelmet arra, hogy szükség van színvonalas, hatékony és korszerű általános érdekű szolgáltatásokra.

1.3 Az EGSZB továbbra is meg van győződve arról, hogy elengedhetetlen az általános érdekű szolgáltatásokról szóló elsődleges jog új rendelkezéseinek beépítése az ágazati és adott esetben az átfogó jellegű másodlagos jogba.

1.4 A jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság minden eddiginél jobban rávilágít arra, hogy az általános érdekű szolgáltatások milyen központi szerepet játszanak a társadalmi és területi kohézió biztosításában, miközben nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a közszféra lehetőségeire a politikai döntések miatt komoly nyomás nehezedik. Az EGSZB egyetért azzal, hogy sürgősen szükség van megfelelő intézkedésekre a szolgáltatások fenntartása és minőségük javítása érdekében.

1.5 Az EGSZB szerint az intézményi keret (az EUMSZ 14. cikke, a 26. jegyzőkönyv, valamint az Alapjogi Charta 36. cikke) jó alap ahhoz, hogy további tartalommal töltsék meg, de úgy véli, hogy a szóban forgó közlemény még nem közelíti meg olyan koherens és konkrét módon az általános érdekű szolgáltatásokat, ahogyan pedig kellene.

1.6 Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtása, más által való ellátása és finanszírozása az EGSZB szerint – testreszabott megoldásokat lehetővé tévő ágazati jogszabályok útján – most és a jövőben is a tagállamok feladata, míg az EU jogalkotási hatásköre főként a gazdasági és pénzügyi feltételek meghatározására és a nyilvánvaló hibák ellenőrzésére terjed ki.

1.7 Az EGSZB amellet szól, hogy az egyetemes szolgáltatási kötelezettségeket tartalmazó ágazati jogszabályok felülvizsgálata folyamatos mérlegeléssel járjon együtt, az elsődleges jog új rendelkezései, a fogyasztói igények alakulása, valamint a technológiai és gazdasági változások alapján. Ennek keretében pedig kerüljön sor együttműködésre az érdekelt felekkel és a szervezett civil társadalommal. Az átdolgozás során az EGSZB szerint olyan megközelítést kell alkalmazni, amely figyelmet fordít a foglalkoztatásra, valamint a társadalmi és területi kohézióra, mivel ezeket a szempontokat eddig elhanyagolták.

1.8 A 26. számú jegyzőkönyv hangsúlyozza a tagállamok hatásköreit az általános érdekű nem gazdasági szolgáltatások nyújtásával, más által való ellátásával, illetve megszervezésével kapcsolatban. Az EGSZB szerint következőképpen elsősorban a tagállamok felelősek mindezek nemzeti, regionális és helyi szintű értékeléséért, az Európai Bizottság kötelessége mindössze annyi, hogy terjessze az ügynevezett bevált gyakorlatokat, és ellenőrizze, hogy a szolgáltatások megfelelnek-e a Szerződések általános elveinek.

1.9 Az EGSZB méltányolja, hogy az Európai Bizottság a közleményben kísérletet tesz az általános érdekű szolgáltatásokról szóló viták során alkalmazott, az ügyfeleket és a fogyasztókat, tehát általánosságban a polgárokat közvetlenül érintő alapfogalmak tisztázására. Sajnos nem sikerült maradéktalanul teljesítenie ezt a feladatot. Az EGSZB szerint az általános érdekű szolgáltatások meghatározásának nem elég a piacok megléte utalnia. Gondolhatunk itt például a tagállamok demokratikusan legitim politikai döntéshozatalának említésére. Ajánlatos széles körű konzultációt folytatni, majd – a félreértelmezések elkerülése végett – újból közzétenni egy értelmező fogalomjegyzéket, amely nem hagy értelmezési mozgásteret az egyes nyelvi változatokban.

1.10 Az EGSZB támogatja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra érvényes uniós szabályok egyértelműségének fokozását és a jogbiztonság erősítését. Ugyanez érvényes az európai bizottsági „útmutatók” közzétételére is, főként ha ezeket szakértők segítségével, megfelelő módon állítják össze azzal a céllal, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó uniós szabályokat jobban lehessen érteni és alkalmazni.

1.11 Az alapvető szolgáltatások (például postai szolgáltatások, alapvető banki szolgáltatások, tömegközlekedés, energiaügy és elektronikus hírközlés) elérhetőségének tartós szavatolására való tekintettel az EGSZB szerint – különösen a sérülékeny csoportok, így a fogyatékkal vagy a szegénységi küszöb alatt élők számára – egyetemes hozzáférési jogot kellene érvényesíteni. A hatályos jogrendszer alapján a tagállamoknak – megfelelő érvek alapján és az Európai Bizottság ellenőrzésével – mindig mérlegelniük kell, hogy ezeket a szolgáltatásokat állami kézben tartsák-e, illetve állami kézbe vegyék-e, vagy pedig szigorú feltételek mellett (részben) a piacra hagyják.

1.12 Az EGSZB úgy véli, hogy a közleménynek több figyelmet kellett volna fordítania az általános érdekű szociális, egészségügyi és munkaerő-piaci szolgáltatásokra. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mélyrehatóbban foglalkozzon az általános szociális érdekű szolgáltatások részleteivel. Az Európai Bizottsággal egyetértésben az EGSZB is alapvetően fontosnak tartja az általános szociális érdekű szolgáltatások szerepét az Európai Unióban – például olyan ágazatokban, mint az egészségügy, a gyermek- és idősgondozás, a fogyatékkal élőknek nyújtott segítség, a szociális lakhatás vagy a munkaerő-piaci szolgáltatások.

1.13 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mielőbb terjesszen elő javaslatokat a minőséget előtérbe helyező kezdeményezések támogatásával kapcsolatban, különösen az általános szociális érdekű szolgáltatások terén, ugyanis jelen közlemény alig szentel figyelmet ennek a kérdésnek, pedig egyre nő a kereslet az ilyen jellegű szolgáltatások iránt, és finanszírozásuk egyre több nehézségre ütközik. Az Európai Bizottságnak emellett folytatnia kell a szociális szolgáltatások önkéntes európai minőségi keretrendszerének tagállami szintű kiépítését.

2. Bevezetés

2.1 A Lisszaboni Szerződés révén új rendelkezések léptek hatályba az általános érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatban.

Ilyen az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 14. cikke, valamint a 26. sz. jegyzőkönyv, amely az EUMSZ 14. cikkében szereplő „közös értékek” fogalmának értelmezésére, illetve az általános érdekű nem gazdasági szolgáltatásokra vonatkozik. A Lisszaboni Szerződés emellett a Szerződésekkel egyenrangú jogi státuszt biztosított az Alapjogi Charta 36. cikkének.

2.2 Az elhúzódó pénzügyi és gazdasági válság rávilágít egyfelől arra, hogy az általános érdekű szolgáltatások mennyire fontos szerepet játszanak a társadalmi és területi kohézió biztosításában, másfelől pedig arra, hogy a válság milyen hatást gyakorol a közszférára. A vizsgálatokból kiderül, hogy a „közszolgáltatások” (amely fogalom sokkal tágabb, mint az általános érdekű szolgáltatások fogalma) az EU 27 tagállama GDP-jének több mint 26 %-át teszik ki, miközben az európai munkaerő 30 %-ának biztosítanak munkát.

2.3 Ezek a legfontosabb okai annak, hogy az Európai Bizottság a szóban forgó közlemény kidolgozása mellett döntött.

3. Az európai bizottsági dokumentum tartalma

3.1 Az Európai Bizottság szerint a minőségi keretrendszer segítségével biztosítható, hogy az uniós szabályozási környezet tovább erősítse az egységes piac szociális dimenzióját, jobban figyelembe vegye az adott szolgáltatások sajátos jellegét, és biztosítsa, hogy e szolgáltatások nyújtása során érvényesüljenek a minőség, a biztonság, a megfizethetőség, az egyenlő bánásmód, valamint az egyetemes hozzáférés és a felhasználói jogok előmozdításának a jegyzőkönyvben elismert értékei.

3.2 Az Európai Bizottság megállapítja, hogy az elmúlt évek során az általános érdekű szolgáltatások iránti igények és e szolgáltatások nyújtásának módjai jelentős változásokon mentek keresztül. Míg szerinte a szolgáltatásokat korábban a központi hatóságok biztosították, napjainkban messzemenően átruházzák őket az alacsonyabb szinten elhelyezkedő köztisztviseltekre vagy a magánszektorra, kötelező érvényű szabályozások révén.

3.3 A liberalizációs folyamat, a központi politika hangsúlyeltolódásai, illetve a fogyasztók megváltozott igényei és elvárásai csak erősítik a 3.2. pontban említett tendenciát. És mivel e szolgáltatások között számos gazdasági jellegű szolgáltatás található, így alkalmazandók rájuk a belső piaci és versenyjogi szabályok mindaddig, amíg ezek sem jogilag, sem a gyakorlatban nem akadályozzák a szolgáltatások rendeltetésének teljesítését.

3.4 Habár e szabályoknak – különösen a szociális szolgáltatásokra gyakorolt – hatása aggodalmat kelt, az Európai Bizottság meggyőződése szerint lehetséges olyan módon alkalmazni őket, hogy figyelembe vegyék a sajátos igényeket, és előmozdítsák a szolgáltatások nyújtását, miközben természetesen tekintetbe kell venni a szükséges rugalmasságot.

3.5 Az Európai Bizottság által ismertetett úgynevezett minőségi keretrendszer három fellépéscsoportból áll, amelyeket azonban az Európai Bizottság nem dolgoz ki konkrét javaslatok keretében.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB határozottan sajnálja, hogy a közlemény címe megtévesztő, és többet sejtet, mint amennyit a szöveg nyújt. Azért megtévesztő, mert a „minőségi keretrendszer” kifejezést itt, úgy tűnik, más jelentéssel kell felruháznunk, mint az EUMSZ 14. cikkében és a 26. jegyzőkönyvben szereplő, elismert közös értékek „minőségét”, mely értékekre a közlemény sem önmagában, sem ágazati alapon nem tér ki. Ugyanez érvényes más értékekre, így a biztonságra, a megfizethetőségre, az egyenlő bánásmódra, az általános hozzáférés elősegítésére és a fogyasztói jogokra is.

4.2 Súlyos hiányosság az is, hogy a közleményhez nem kapcsolódik hatásvizsgálat. A 3.2. pontban megfogalmazott európai bizottsági megállapítások és kijelentések ugyanis számos kérdést felvetnek. Így például az EGSZB és több szakértő szerint regionális és helyi szinten mindig is volt kínálat a szóban forgó szolgáltatásokból.

4.3 Az EGSZB elismeri, hogy szükség van ennek a magyarázó feljegyzéseknek a közzétételére az általános érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatban. Már korábbi véleményeiben⁽¹⁾ is rámutatott egyfelől arra, hogy szükség van hatékony, korszerű, elérhető és megfizethető általános érdekű szolgáltatásokra, mivel ezek az európai szociális modell és a szociális piacgazdaság egyik pillérének jelentik, másfelől pedig arra, hogy folyamatosan figyelmet kell fordítani ezekre a szolgáltatásokra – különösen most, amikor Európát pénzügyi és gazdasági válság sújtja.

4.4 Ezzel összefüggésben az EGSZB támogatja az Európai Bizottság eljárás módját, és arra biztatja a Bizottságot, hogy további erőfeszítéseket tegyen az általános szociális érdekű szolgáltatások konkrét jellemzőinek elismerése érdekében, például a támogatásra és a munkaerő-piaci szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezések révén.

4.5 Az EGSZB továbbra is meg van győződve arról, hogy elengedhetetlen az általános érdekű szolgáltatásokról szóló elsődleges jog új rendelkezéseinek beépítése az ágazati és adott esetben az átfogó jellegű másodlagos jogba.

4.6 Az EGSZB úgy véli, hogy a közleménynek több figyelmet kellett volna fordítania az általános érdekű szociális és egészségügyi szolgáltatásokra. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mélyrehatóbban foglalkozzon az általános szociális érdekű szolgáltatások kérdéseivel. Arra is felhívja a figyelmet, hogy más, az Európai Bizottság által meg nem nevezett általános érdekű szolgáltatások is létezhetnek – például a kultúra, az oktatás, a közcélú műsorszolgáltatás stb. ágazatában. Az Európai Bizottsággal egyetértésben az EGSZB is alapvetően fontosnak tartja az általános szociális érdekű szolgáltatások szerepét az Európai Unióban például olyan ágazatokban, mint az egészségügy, a gyermek- és idősgondozás, a fogyatékkal élőknek nyújtott segítség, a szociális lakhatás vagy a munkaerő-piaci szolgáltatások.

4.7 A Lisszaboni Szerződéssel bevezetett új rendelkezések, azaz az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ)

14. cikke, az általános érdekű szolgáltatásokról szóló, 26. jegyzőkönyv, valamint az Alapjogi Charta 36. cikke – amely így a Szerződésekkel egyenrangú jogi státuszt kapott – mozgásteret biztosítanak az Európai Bizottság számára ahhoz, hogy összefogja az általános érdekű szolgáltatások terén indított eddigi kezdeményezéseit. Az EGSZB ezt kitűnő kiindulópontnak tartja, megjegyzi azonban, hogy a szóban forgó közlemény még nem közelíti meg olyan koherens és konkrét módon az általános érdekű szolgáltatásokat és ezek elérhetőségét, ahogyan pedig kellene. Ezért konkrét javaslatok előterjesztésére kéri az Európai Bizottságot.

4.8 Az EUMSZ 14. cikke révén az EU jogalkotási hatáskört kapott az általános gazdasági érdekű szolgáltatások terén: rendelvek útján meghatározhatja azokat az alapelveket és – főként gazdasági és pénzügyi – feltételeket, amelyeknek a szolgáltatások meg kell hogy feleljenek annak érdekében, hogy elláthassák feladataikat. A 14. cikk szövegkörnyezetéből az EGSZB szerint egyértelműen kiderül, hogy itt az EU hatáskörébe tartozó általános és ágazati feltételekről, nem pedig magának a szolgáltatásnak a feltételeiről van szó, ez utóbbiakat ugyanis a nemzeti hatóságok állapítják meg. (Nemzeti hatóságokon ebben az összefüggésben a központi kormányzatot és a regionális és helyi önkormányzatokat értjük).

4.9 A szóban forgó cikkből az is világossá válik, hogy az illető szolgáltatások nyújtásával, más által való ellátásával és finanszírozásával kapcsolatos hatáskör a tagállami hatóságok kezében van és marad. Az EGSZB már régebben is mindig emellett érvelt. Következésképpen fontos, hogy az Európai Bizottság továbbra is bővítse az ismereteket a szóban forgó szolgáltatásokról nemzeti szinten, hogy képes legyen megítélni az uniós szabályok alkalmazását.

4.10 Az Európai Bizottság megállapítja, hogy folyamatosan mérlegelni fogja az egyetemes szolgáltatási kötelezettséget tartalmazó ágazati jogszabályok felülvizsgálatának szükségességét. Az EGSZB ezúton felhívja a figyelmet arra, hogy ezt a folyamatos felülvizsgálatot az elsődleges jog új rendelkezései, a fogyasztói igények alakulása, valamint a technológiai és gazdasági változások alapján, illetve az érdekelt felekkel és a szervezett civil társadalommal együttműködésben kell végezni. Ez különösen fontos akkor, amikor a más ágazatok új egyetemes szolgáltatási kötelezettsége iránti igény feltérképezéséről van szó. Ezzel kapcsolatos nézeteit az EGSZB már egy korábbi véleményben megfogalmazta⁽²⁾.

4.11 A 26. jegyzőkönyv az 1. cikkben kifejti az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó alapelveket, a 2. cikkben pedig a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy általános érdekű, nem gazdasági jellegű szolgáltatások nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről gondoskodjanak. Az EGSZB szerint következésképpen elsősorban a tagállamok felelősek a 2. cikkben említett szolgáltatások nemzeti, regionális és helyi szintű értékeléséért, az Európai Bizottságra mindössze az a feladat hárul a nyilvánvaló hibák ellenőrzésének keretében, hogy megvizsgálja, megfelelnek-e a szolgáltatások a Szerződések általános elveinek.

⁽¹⁾ HL C 48., 2011.2.15., 77-80. o., HL C 128.; 2010.5.18., 65-68. o., HL C 162., 2008.6.25., 42-45. o., HL C 309., 2006.12.16., 135-141. o.

⁽²⁾ HL C 48., 2011.2.15., 77-80. o.

4.12 Az EGSZB méltányolja az Európai Bizottság arra irányuló kísérletét, hogy megmagyarázza az általános érdekű szolgáltatásokról szóló viták során alkalmazott különféle fogalmakat. A feladatot sajnos nem sikerült maradéktalanul és hibátlanul teljesítenie. Hiányzik például az „alapvető szolgáltatások” fogalom jelentésének és a koncepció egészében elfoglalt helyének a megállapítása, és kérdéses az is, hogy a holland változatban (a 3. oldal második franciabekezdésében) az „onmisbaar” („nélkülözhetetlen”) kifejezés ugyanazt jelenti-e, mint az egyébként használt „essentieel” („alapvető”). Nem teljes a konkrét egyetemes szolgáltatási kötelezettségek felsorolása sem. Magában az európai bizottsági közleményben is található példát zavaros fogalomhasználatra: a 2. fellépéscsoport címében és első mondatában „alapvető” szolgáltatásokról olvasunk, de a pont ezután következő részében „egyetemes szolgáltatási kötelezettségekről” van szó. Fontos, hogy az általános érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos alapfogalmak egyértelmű meghatározásához az Európai Bizottság vegye igénybe elismert szakértők segítségét.

4.13 Az is kiderült, hogy a különböző nyelvi változatok között értelmezési mozgástér van, nem kizárólag az alapfogalmak listáját illetően. Felmerül például a kérdés, hogy az „egyetemes szolgáltatás” mellett az „egyetemes [a holland változatban *algemene* = általános] hozzáférés” fogalma, illetve a „közszolgáltatási kötelezettség” mellett a „közüzemi feladatok” fogalma más-más jelentést hordoz-e. A szöveg kuszaságát jellemzi, hogy míg az Európai Bizottság az alapfogalmakról szóló bekeretezett részben kijelenti, hogy közleményében nem használja többé a „közszolgáltatás” fogalmat, már az ezt követő negyedik bekezdésben azt olvashatjuk, hogy „[...] helyénvaló-e meghatározni az egyes *közszolgáltatások* rendeltetésének teljesítését lehetővé tevő elveket és feltételeket”.

4.14 Ezért ezekről a szempontokról ajánlatos széles körű konzultációt folytatni, majd újból közzétenni egy értelmező fogalomjegyzéket, amely nem hagy értelmezési mozgástérrel az egyes nyelvi változatokban. Ennek során tekintettel kell lenni a tagállamok szociális rendszerei közötti különbségekre.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az Európai Bizottság a 3.5. pontban említetteknek megfelelően három fellépéscsoportot különböztet meg a közleményben. Ez a megközelítés az EGSZB szerint megfelelő keretet jelent a további intézkedések meghatározásához.

5.2 Az első fellépéscsoport az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra érvényes uniós szabályok egyértelműségének fokozását és a jogbiztonság erősítését célozza, amit az EGSZB nyilvánvalóan üdvözlő, hiszen már évek óta emellett érvel. Az EGSZB sajnálattal állapítja meg azonban, hogy nem fogalmazódtak meg új, konkrét javaslatok e tárgyban.

5.3 Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra irányadó állami támogatási szabályok felülvizsgálatát illetően az Európai Bizottság már elfogadta vagy javasolta az alábbi módosításokat:

5.3.1 Új közlemény számos olyan témáról, amelyek értelmezési kérdéseket vetettek fel nemzeti, regionális és helyi szinten.

5.3.2 Az előzetes értesítési kötelezettség és az Európai Bizottság által végzett mérlegelési eljárás alól mentesített szociális szolgáltatások számának bővítése, amennyiben ezek megfelelnek néhány alapfeltételnek. A kórházakon és a szociális lakhatáson kívül e szolgáltatások listája mostantól tartalmazza az egészségügyi ellátás, a tartós gondozás, a gyermekgondozás, a munkaerő-piaci hozzáférés és reintegráció, illetve a veszélyeztetett csoportok gondozása és társadalmi befogadása vonatkozásában alapvető szociális szükségleteket kielégítő általános érdekű gazdasági szolgáltatásokat.

5.3.3 A belső piac működését számottevően befolyásolni képes, jelentős támogatási intézkedések mélyrehatóbb és célirányosabb vizsgálata.

5.3.4 Javaslat új *de minimis* szabályra, amely kifejezetten az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozik, és kizárja a támogatás meglétét, amennyiben a támogatás összege egy hároméves időszakban nem haladja meg az évi 500 000 eurót. Egyes ágazatokban – itt az Európai Bizottság a közlekedést és a közcélú műsorszolgáltatást említi – továbbra is speciális ágazati szabályok alkalmazandók majd.

5.4 A közbeszerzés és a koncessziók szabályainak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások magasabb színvonalát célzó reformjával kapcsolatos európai bizottsági javaslatok tekintetében az alábbi szempontok fontosak:

5.4.1 Külön – kevésbé szigorú – szabályok vonatkoznak majd a szociális és egészségügyi szolgáltatásokra, amelyek figyelembe veszik e szolgáltatások sajátos szerepét és jellegét. Magasabb küszöbértékek kerülnek alkalmazásra, és ezeknek a szolgáltatásoknak csak az átláthatóságra és egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettségeknek kell megfelelniük. Ösztönzést kap egyúttal a „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatra” vonatkozó kritérium használata („a gazdasági szempontból legelőnyösebb ajánlat” fogalma az Európai Bizottság szerint a szociális és környezetvédelmi szempontokat is magában foglalja).

5.4.2 Nagyobb lesz a jogbiztonság a tekintetben, hogy miként alkalmazandók a közbeszerzésre vonatkozó uniós szabályok a közhatóságok egymás közötti kapcsolataiban. Ezzel összefüggésben utalunk az EGSZB közelmúltban közzétett véleményére a közbeszerzésről és koncessziós szerződésekről.

5.5 Az EGSZB határozottan üdvözlő az európai bizottsági „útmutatók” közzétételét, főként ha ezeket elismert szakértők segítségével állították össze azzal a céllal, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó uniós szabályokat jobban lehessen érteni és alkalmazni.

5.6 A második fellépéscsoport az alapvető szolgáltatásokhoz való tartós hozzáférés biztosítására irányul. Itt az Európai Bizottság igyekszik egyensúlyban tartani egyfelől a verseny fokozásának igényét, másfelől azt, hogy minden polgár hozzáférjen a magas színvonalú és megfizethető alapvető szolgáltatásokhoz, ahogy azt egyébként az e tárgyban 2004-ben kidolgozott fehér könyv is kifejti.

5.7 Ebben az összefüggésben az Európai Bizottság a következő példákat említi az alapvető szolgáltatásokra: postai szolgáltatások, alapvető banki szolgáltatások, tömegközlekedés (személyszállítás), energiaügy és elektronikus hírközlés. A 4.6. pontra utalva az EGSZB abból indul ki, hogy ez a felsorolás nem korlátozó jellegű. Az EGSZB az említett példákat is alapvető szolgáltatásoknak tartja, amelyek megfizethetőek és egyetemesen hozzáférhetőek kell hogy legyenek. Különösen érvényes ez a védelmet és támogatást igénylő emberekre, így a fogyatékkal élőkre, a szegényekre és a kirekesztettekre. A versenyszabályokkal való ütközés esetén az általános érdeké az elsőbbség.

5.8 A harmadik fellépéscsoport a minőséget előtérbe helyező kezdeményezések támogatására irányul, különösen az általános érdekű szociális szolgáltatások esetében, melyek iránt növekszik a társadalmi kereslet, és melyeknek finanszírozása egyfelől a pénzügyi és gazdasági válság, másfelől az idősödő népesség miatt egyre több nehézségbe ütközik.

5.9 Az EGSZB ennek kapcsán elsősorban arra emlékeztet, hogy az Európai Bizottság az általános szociális érdekű szolgál-

tasokat illetően ígéretet tett egy közlemény kidolgozására az egészségügyi szolgáltatások tárgyában, de ez még mindig várat magára.

5.10 A harmadik fellépéscsoportnál az Európai Bizottság négy kezdeményezést említ példaként. Ezekkel kapcsolatban az EGSZB megjegyzi, hogy a négy kezdeményezés közül három már korábban elindult. Az új transznacionális projekteknek a Progress program keretében tervezett támogatása ezért nemcsak az önkéntes minőségi keretrendszer bevezetésére irányulhat, hanem a projekt eredményeinek figyelembevételére is.

5.11 Az EGSZB örömmel veszi, hogy az Európai Bizottság a közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatban hangsúlyt fektet arra, hogy a szerződéseket „a közösségnek legkevesebb költség”, és ne feltétlenül a legalacsonyabb ár szempontja alapján ítélik oda. Ez különösen fontos két, egymást számottevően befolyásoló tényező: a szociálpolitika és a munkaerő-piaci szolgáltatások minél hatékonyabb összefonódása érdekében. A közbeszerzések társadalmi szempontját azonban a társadalom egészében erősíteni kell.

Kelt Brüsszelben, 2012. május 23-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON